

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k zelené knize o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v Evropě v dodavatelském řetězci v oblasti potravinového a nepotravinového zboží

COM(2013) 37 final

(2013/C 327/06)

Zpravodaj: **Igor ŠARMÍR**

Dne 18. března 2013 se Komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

zelené knihy o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v Evropě v dodavatelském řetězci v oblasti potravinového a nepotravinového zboží

COM(2013) 37 final.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 27. června 2013.

Na 491. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 10. a 11. července 2013 (jednání dne 11. července), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 140 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 9 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV bere na vědomí zveřejnění této zelené knihy Evropskou komisí a domnívá se, že tento dokument je dokladem pozitivního a výrazného posunu v nahlížení Komise na problematiku nekalých obchodních praktik.

1.2 EHSV považuje používání nekalých obchodních praktik nejen za „neférové“ či „neetické“, ale i za odporující základním právním zásadám a zájmu strany nabídky i strany poptávky. Vzhledem k tomu, že jde ve skutečnosti o zneužívání výrazně silnějšího postavení na trhu, doporučujeme v této souvislosti používat termín „zneužívající obchodní praktiky“, který je běžně používán např. ve francouzštině či angličtině.

1.3 Podle EHSV je současný rozsah a míra používání nekalých obchodních praktik hlavně důsledkem fúzí a akvizic podniků, k nimž došlo v průběhu posledních desetiletí.

1.4 EHSV považuje dosavadní výsledky Fóra na vysoké úrovni pro lepší fungování potravinového dodavatelského řetězce za nejasné a navržená řešení za nedostatečná pro vyřešení problému nekalých praktik. Vyzývá proto Evropskou komisi, aby přišla s dalšími iniciativami.

1.5 EHSV nepochybuje o tom, že k používání nekalých praktik může docházet v rámci všech smluvních vztahů, ale je přesvědčen, že je situace obzvláště závažná ve vztazích mezi obchodními řetězci na straně jedné a zemědělskými a potravinářskými MSP na straně druhé. Dochází zde k formám a míře zneužívání, jaké se v rámci jiných vztahů nevyskytují.

1.6 EHSV zvláště oceňuje skutečnost, že EK v zelené knize výslovně zpochybňuje existenci skutečné smluvní volnosti ve vztazích, které jsou výrazně nevyvážené, a ztotožňuje se tak s názorem EHSV.

1.7 Podle EHSV vystihuje zelená kniha Evropské komise podstatu a hlavní formy nekalých obchodních praktik. Na druhou stranu je ovšem EHSV přesvědčen, že by Evropská komise měla poskytnout jednotnou definici nekalých obchodních praktik podobnou té, která je již uvedena ve směrnici 2005/29/ES, protože existuje určitá podobnost mezi praktikami, na něž poukazuje zelená kniha a „klamavými marketingovými praktikami“⁽¹⁾.

1.8 Nekalé obchodní praktiky nabývají na důležitosti v prostředí „atmosféry strachu“, která vyplývá z obav slabší smluvní strany z ukončení obchodní spolupráce se silnější smluvní stranou. Tak je tomu mimo jiné v případech, kdy velké obchodní systémy vyvíjejí na své dodavatele nepřiměřený nátlak a/nebo na maloobchody, a v důsledku toho i na spotřebitele, přesouvají břemeno příliš vysokých cen.

1.9 Podle EHSV překračují negativní důsledky používání nekalých obchodních praktik rámec vztahu B2B a pocitují je nejen slabší smluvní strany. Oběťmi jsou i spotřebitelé a „ekonomický zájem států“, což zelená kniha dostatečně nezdůrazňuje.

⁽¹⁾ Viz stanovisko EHSV Klamavé marketingové praktiky (Úř. věst. C 271, 19.9.2013, s. 61–65).

1.10 Podle EHSV jsou zákony přijaté v některých členských státech s cílem omezit používání nekalých obchodních praktik důsledkem nepřijatelnosti dnešní situace. Tyto zákony sice z různých důvodů uspokojivě řešení nepřinesly, nelze ovšem ani tvrdit, že by se ničeho nedosáhlo. Za úspěch se dá považovat vyšší transparentnost v rozdělení výnosů a ukončení těch nejkandálnějších vyděračských praktik.

1.11 Přestože EHSV nemá informace, které by nasvědčovaly, že přijetí uvedených zákonů na vnitrostátní úrovni má negativní dopad na volný pohyb zboží v EU, může k určitým omezením docházet. Žádný z těchto zákonů však nemá protekcionistický charakter. Ve stejné míře se týkají místních podnikatelů i podnikatelských subjektů z jiných členských států.

1.12 EHSV doporučuje, aby se skutečnost, že smluvní volnost v některých vztazích neexistuje, stala východiskem pro veškeré další úvahy o řešení problému nekalých obchodních praktik.

1.13 EHSV doporučuje, aby budoucí návrhy regulace nevyvážených obchodních vztahů zohlednily existenci „faktoru strachu“. Musí být nevyhnutelně zajištěna rovnováha vzájemného spravedlivého obchodování mezi smluvními stranami. Z tohoto důvodu nemůže být jediným primárním záměrem regulace nekalých praktik ochrana slabší smluvní strany, ale měla by to být rovněž ochrana „ekonomického zájmu států“ tak, aby např. dotčení dodavatelé potravin nemuseli aktivně vystupovat ve správních a soudních řízeních.

1.14 EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby navrhla legislativu zakazující používání nekalých obchodních praktik. Jejím základem by měl být jejich rámcový seznam, který by měl obsahovat nejtýpější formy nekalých praktik používaných silnější smluvní stranou s cílem přenést vlastní přirozené náklady a rizika na slabší smluvní stranu.

1.15 EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby ve spolupráci s národními orgány pro ochranu hospodářské soutěže a ve světle skutečných zkušeností získaných v posledním desetiletí vypracovala radikální revizi stávající a zjevně zastaralé regulace hospodářské soutěže tak, aby bylo možné zajistit spravedlivou hospodářskou soutěž rovněž na základě spravedlivé, relevantní výměny informací v tomto odvětví, a bylo tak možné vést v patrnosti všechny skutečné případy dominantního postavení.

2. Úvod

2.1 Zelená kniha rozlišuje dodavatelsko-distribuční řetězce potravinářských a nepotravinářských komodit, což je naprosto opodstatněné, neboť potravinový řetězec má ve srovnání s jinými řetězci vlastní specifika.

2.2 Podniky patřící do dodavatelsko-distribučních řetězců byly v posledních dvou desetiletích předmětem rozsáhlých fúzí a akvizic, které vedly ke vzniku skutečných oligopolů. V potravinovém řetězci poznamenaly fúze a akvizice nejvíce maloobchodní sektor, o něco méně oblast zpracování potravin a nejméně oblast zemědělské prvovýroby. Výsledkem tohoto procesu jsou velké nerovnováhy v potravinovém řetězci, protože oligopoly disponují obrovskou vyjednávací silou vůči svým obchodním partnerům, kteří jsou mnohem roztržštěnější.

2.3 EHSV je přesvědčený, že vzniklé strukturální nerovnováhy v některých případech vedou k používání nekalých obchodních praktik a že tyto praktiky nejsou pouze v rozporu s férovým jednáním, ctí či etikou, ale že se přičiní i základním právním zásadám.

2.4 Informace v zelené knize, podle níž se na unijní úrovni o nekalých obchodních praktikách začalo diskutovat až v roce 2009, není přesná. V tomto roce se tato problematika pouze stala součástí úřední agendy Evropské komise. Již v roce 2005 vydal Evropský hospodářský a sociální výbor význačné stanovisko⁽²⁾, které v době, kdy bylo téma nekalých obchodních praktik ještě tabu, velmi kritickým způsobem poukázalo na mnohé negativní aspekty činnosti obchodních řetězců. Nelze opominout ani významnou úlohu písemného prohlášení poslanců Evropského parlamentu z roku 2007⁽³⁾, v němž se Evropská komise přímo vyzývala, aby provedla potřebné kroky k nápravě situace.

2.5 Podle EHSV jsou dosavadní výsledky Fóra na vysoké úrovni pro lepší fungování potravinového dodavatelského řetězce dosti rozpačité, poněvadž navrhovaný prováděcí rámec „osvědčených postupů“ nepřinesl dohodu, pokud jde o řešení nekalých obchodních praktik, nad čímž vyjádřili politování i tři evropští komisaři⁽⁴⁾.

2.6 Zpráva z Evropské sítě pro hospodářskou soutěž potvrzuje realitu používání nekalých praktik, a to zejména v odvětví potravin. To je v souladu s přesvědčením EHSV, že zneužívání ekonomicky silnějšího postavení ze strany obchodních řetězců vůči výrobcům a zpracovatelům potravin malé a střední velikosti je řádově mnohem závažnější, než v rámci jiných smluvních vztahů. Důkazem je i to, že již mnoho let si stěžují pouze tito dodavatelé potravin do velkých obchodních řetězců a nikdo jiný.

⁽²⁾ Úř. věst. C 255, 14.10.2005, s. 44.

⁽³⁾ Písemné prohlášení č. 0088/2007 o šetření a nápravě zneužívání síly, kterého se dopouštějí velké supermarketové společnosti v Evropské unii.

⁽⁴⁾ European Commission, Press release, Brussels, 5 December 2012 Improving the functioning of the food supply chain.

2.7 EHSV zaznamenává potvrzení ze strany EK, že používání nekalých praktik má škodlivý dopad na hospodářství EU jako takové, nikoli jen na smluvní vztahy dvou podnikatelských subjektů.

3. Definice nekalých obchodních praktik

3.1 Pojem nekalých obchodních praktik

3.1.1 Existence smluvní volnosti v obchodních vztazích, a to i v relaci obchodní řetězce – výrobci potravin malé a střední velikosti –, dosud nebyla oficiálně zpochybňována. Donedávna patřila mezi hlavní argumenty obchodních řetězců, ale i veřejných orgánů, proti regulaci nekalých obchodních praktik, která by údajně narušovala existenci smluvní volnosti. EHSV považuje za velmi důležité, že zelená kniha už toto paradigma opouští a že explicitně uznává, že v případě výrazné nerovnováhy v ekonomické síle dvou smluvních partnerů skutečná smluvní volnost neexistuje.

3.1.2 Podle Evropského hospodářského a sociálního výboru je uznání absence smluvní volnosti základním předpokladem pro účinné hledání důsledných řešení problémů vyplývajících z existujících nerovnováh v dodavatelsko-distribučním řetězci, zejména v případě potravin.

3.1.3 V této části zelené knihy Evropská komise velmi dobře vystihuje podstatu a hlavní formy nekalých obchodních praktik. Zejména ve vztahu obchodní řetězce – dodavatelé potravin nemá slabší strana skutečnou alternativu, protože významných odběratelů je na trhu velmi málo a hlavně se všichni vůči dodavatelům chovají podobně.

3.1.4 Různé příklady nekalých praktik uvedené v dokumentu prozrazují, že někteří odběratelé neváhají použít jakékoli prostředky, jak dosáhnout dodatečných a nijak neodůvodněných výhod na úkor druhé strany smluvní strany. Zejména jde o platby za fiktivní služby nebo služby, které pro druhou stranu nemají žádnou cenu a jsou nevyžádané.

3.1.5 Pokud jde o otázky kladené v této části zelené knihy, je stanovisko EHSV následující:

— Otázka č. 1/ EHSV se domnívá, že by zelená kniha měla poskytnout definici „nekalých obchodních praktik“ podobnou té, která je již uvedena ve směrnici 2005/29/ES. EHSV však souhlasí s prvky a parametry, které podle zelené knihy zakládají nekalost obchodních praktik.

— Otázka č. 3/ Koncept NOP by se neměl omezovat pouze na smluvní ujednání, ale měl by pokrývat celou dobu trvání obchodního vztahu.

— Otázka č. 4/ K nekalým obchodním praktikám může teoreticky docházet ve všech fázích zásobovatelsko-distribučního řetězce, ale v inkriminované formě k nim dochází pouze ve vztahu obchodní řetězce vs. výrobci a zpracovatelé potravin malé a střední velikosti. Není například známo, že by nadnárodní potravinářské společnosti, které jsou rovněž oligopoly, od svých dodavatelů požadovali poplatek za zařazení do prodeje či platbu za fiktivní službu; je ovšem třeba uvést i případy, kdy nadnárodní potravinářská společnost podmiňuje dodávku svého (žádaného) zboží neodebráním podobného zboží od konkurence.

— Otázka č. 5/ „Faktor strachu“ je známou realitou zejména ve vztahu mezi obchodními řetězci a výrobci potravin z řad MSP. Vyplývá z vyslovené či nevyslovené hrozby ukončení spolupráce a z následných závažných ekonomických problémů pro dodavatele. S „faktorem strachu“ musí počítat každý pokus o regulaci nekalých obchodních praktik, protože to znamená, že v příslušných správních či soudních řízeních není možné ze strany dodavatele očekávat stížnost ani svědectví.

3.2 Příklady nekalých obchodních praktik

3.2.1 EHSV oceňuje, že se EK v této části odvolává na informace získané od některých národních orgánů pro ochranu hospodářské soutěže. Kromě uvedených orgánů doporučujeme spolupráci zejména s francouzským a českým orgánem, neboť mají přímé zkušenosti s prováděním vnitrostátních zákonů zaměřených na boj proti nekalým obchodním praktikám. Antimonopolní instituce mají při svých kontrolách právo prověřit účetní doklady (smlouvy, faktury, bankovní výpisy, ...), z nichž se dá přímo prokázat používání nekalých praktik.

3.2.2 Uvedené příklady poskytnuté britskými, španělskými a irskými úřady pro ochranu hospodářské soutěže ukazují, že mnohé používané praktiky je nepřiměřené označovat za pouze „neetické“, protože jsou zjevně za hranicí legálnosti (zejména pokud se hovoří o „šikanování a zastrasování“).

3.3 Možné dopady nekalých obchodních praktik

3.3.1 Negativní dopad používání nekalých obchodních praktik na slabší stranu ze strany té silnější je nezpochybnitelný a utlumení investic a inovací ve výrobě je jejich logickým důsledkem. Podle názoru EHSV je ale dopad na spotřebitele naznačen nedostatečně, protože se zdaleka neprojevuje jen omezením inovací. V této části je ovšem úplně vynechán aspekt ohrožení ekonomických zájmů státu, který se částečně uvádí v předchozích částech zelené knihy. Nejmarkantněji je to vidět v zemích střední a východní Evropy, kde je velkodistribuce potravin plně pod kontrolou podnikatelských subjektů z jiných členských států. Vzhledem k tomu, že místní výrobci, z drtivé většiny malé a střední podniky, nejsou schopni plnit často vyžádané obchodní podmínky, upadají v tomto regionu celé zemědělsko-potravinářské odvětví a země tradičně soběstačné

ve výrobě základních potravin do značné míry ztratily svoji potravinovou bezpečnost. Domácí produkci tak nahrazují dovozy často velmi pochybné jakosti.

3.3.2 Na otázky kladené v této části zelené knihy odpovídá EHSV takto:

- Otázka č. 6/ V odvětví potravin se zejména ze strany obchodních řetězců NOP používají rutinně v každodenní obchodní praxi.
- Otázka č. 7/ Dodavatelé jiných než potravinářských komodit jsou obětmi nekalých praktik OR zjevně v mnohem menší míře. Pravděpodobně to souvisí s jejich menší závislostí na velkých maloobchodních systémech, protože dodavatelé např. hraček, sportovních potřeb či oblečení mají podstatně větší výběr možností odbytu než výrobci potravin. K nekalým obchodním praktikám dochází ve franšízových vztazích v dodavatelském řetězci jak v oblasti potravinového, tak nepotravinového zboží, kde jde v zásadě o stejný problém, jenž je popsán ve stanovisku týkajícím se potravinových dodavatelů řetězců, kde se rovněž mluví o stejném nevyváženém obchodním vztahu mezi silnou stranou (poskytovatel franšízy / řetězec) a stranou mnohem slabší (uživatel franšízy), a kde se proto uplatňuje stejný výchozí bod porušování smluvní svobody (jednání). Uživatel franšízy podepisuje přístupovou smlouvu podle podmínek stanovených poskytovatelem franšízy a nemá žádnou jinou možnost, chce-li si smlouvu udržet. Uvedené zmínky týkající se faktoru strachu, přenesení vlastních nákladů distributora (poskytovatele franšízy) na dodavatele (uživatele franšízy) bez protiplnění/přidané hodnoty pro uživatele franšízy platí i pro franšízové vztahy. Během provádění smlouvy provádí často poskytovatel franšízy jednostranně změny učiněných dohod v podobě „pokynů“, tedy mimo rámec smlouvy.
- Otázka č. 8/ Nekalé obchodní praktiky mají velký dopad na možnosti zemědělských a potravinářských podniků malé a střední velikosti investovat a inovovat. Investice na ochranu aspektů veřejného zájmu, jako je životní prostředí, pracovní podmínky, *snímal welfare* a klima, jsou nižší kvůli tomu, že závisí na malém počtu odběratelů, a nejistotě vyplývající z této situace.
- Otázka č. 9/ Dopad používání nekalých obchodních praktik na spotřebitele ve vztahu B2B podrobně analyzuje specializovaná studie⁽³⁾. Spotřebitelé doplácí na dnešní systém

zejména z dlouhodobějšího hlediska, protože chybějí investice do udržitelné výroby a inovací. Z dlouhodobého hlediska spotřebitelé doplatí i na selhání trhu v oblasti ochrany životního prostředí, klimatu, pracovních podmínek a *animal welfare*. V zájmu výše uvedeného se zdá být přijatelnější, aby dnes spotřebitelé platili za potraviny o trochu víc, protože dnešní konkurence mezi obchodními systémy probíhá pouze na úrovni nejnižší možné spotřebitelské ceny, čemuž je obětované vše ostatní.

- Otázka č. 10/ Nekalé obchodní praktiky mají nepochybně negativní dopad na fungování vnitřního trhu, protože výrazně omezují možnosti provozovatelů malé a střední velikosti prosadit se. Velké obchodní řetězce v zásadě rozhodují o tom, co se kde prodává, a kritériem v mnohých případech není nejlepší poměr cena-kvalita, ale často větší „ochota“ či „schopnost“ akceptovat nekalé obchodní praktiky.

4. Právní rámce týkající se nekalých obchodních praktik

4.1 Analýza stávajících právních rámců platných na úrovni členských států i na úrovni EU prozrazuje dvě skutečnosti. V první řadě to, že používání nekalých obchodních praktik ze strany ekonomicky silných subjektů je dnes všeobecně známý a nepochybnitelný fakt, přičemž příslušné orgány ve více členských státech dospěly k závěru, že současná situace vyžaduje regulaci.

4.2 Dnešní míra používání nekalých obchodních praktik, zejména ve vztahu mezi velkými maloobchodními řetězci a výrobci potravin, poukazuje především na zastaralost legislativy zaměřené na ochranu hospodářské soutěže. Některé používané nekalé obchodní praktiky poukazují na silnou deformaci konkurenčního prostředí a na existenci reálných dominantních postavení, které ale současná antimonopolní regulace nepostihuje.

4.3 Při novelizaci legislativy na ochranu hospodářské soutěže považuje EHSV za naprosto legitimní na úrovni EU zakázat používání definovaných nekalých praktik, a tím provést potřebnou harmonizaci roztržitého právního prostředí. Mezi regulací nekalých obchodních praktik a novelizovanou antimonopolní legislativou však musí existovat logické propojení tak, aby za podpis smlouvy obsahující nekalé obchodní podmínky byli postihováni pouze jejich logičtí původci, tj. strany v dominantním postavení.

4.4 Pokud má být tato harmonizovaná regulace účinná, musí zohlednit existenci „hrozby vyřazení z prodeje“, a tedy nemožnosti slabších smluvních partnerů, zejména dodavatelů obchodních řetězců z řad MSP, podávat stížnosti, a její koncept musí být širší než pouhé řešení problémů ve vztahu B2B.

⁽³⁾ Consumers International, „The relationship between supermarkets and suppliers: What are the implications for consumers?“, 2012.

4.5 Na otázky kladené v této části zelené knihy (které nebyly zodpovězené v předcházející části) odpovídá EHSV takto:

— Otázka č. 11/ Regulace nekalých obchodních praktik přijatá v některých státech dosud nepřinesla uspokojivé výsledky. Podle EHSV to souvisí jednak s tím, že většina předpisů v souvislosti s touto regulací byla přijata relativně nedávno (Itálie, Slovensko, Česká republika, Maďarsko či Rumunsko), ale i s tím, že jejich právní pojetí nevycházelo explicitně z absence smluvní volnosti, ač samotné uznání toho, že dochází k používání nekalých praktik, nepřímo znamená, že s reálnou smluvní volností není vše v pořádku. Nelze ovšem tvrdit, že by se díky těmto předpisům ničeho nedosáhlo. V zemích, v nichž byly přijaty, se už nepoužívají ty nejskandálnější smluvní podmínky a obchodní řetězce, pokud se chtějí dopracovat k neoprávněným výhodám, musí uplatňovat sofistikovanější metody. Největšího pokroku bylo dosaženo ve Francii, kde pod tlakem legislativy a sankcí byly tzv. zpětné bonusy zredukovány na přijatelnou úroveň (10 až 15 % místo dřívějších 50 – 60 %) ⁽⁶⁾. Výsledkem je mnohem vyšší transparentnost v rozdělení výnosů v potravinovém řetězci.

— Otázka č. 12/ Naléhavost přijetí konkrétního zákona souvisí s mírou používání nekalých praktik, která se ovšem stát od státu liší. Jiná je situace na jihu Evropy, jiná v zemích střední a východní Evropy či v severní Evropě. V každé oblasti je i trochu odlišná právní kultura a tradice. To je důvodem, proč některé země mají a jiné zatím nemají regulační, případně samoregulační rámec.

— Otázka č. 14/ EHSV je přesvědčený, že by se nová harmonizační opatření měla přijímat na úrovni EU (viz výše 4.2, 4.3, 4.4).

— Otázka č. 15/ O jistém pozitivním dopadu regulace se již dá hovořit (viz výše). Panují sice určité obavy ze zavedení regulace v této oblasti, ale souvisejí s předpokladem existence smluvní volnosti. Vzhledem k tomu, že v příslušných smluvních vztazích reálně neexistuje, nejsou takové obavy opodstatněné.

5. Provádění pravidel na ochranu proti nekalým obchodním praktikám

5.1 Mechanismy provádění na vnitrostátní úrovni

5.1.1 EHSV se ztotožňuje s názorem Komise, že současné mechanismy zaměřené proti nekalým smluvním praktikám používané na vnitrostátní úrovni jsou obecně nedostatečné. Hlavním důvodem je nezohlednění absence skutečné smluvní volnosti a existence „obavy z vyřazení z prodeje“, tedy určité atmosféry strachu. S tímto problémem se zatím nejlépe dokázali vyrovnat ve Francii, kde kontrolní orgán koná i na základě

neformálních informací a z vlastní iniciativy, přičemž je potlačování nekalých praktik postaveno na ochraně ekonomických zájmů státu, nikoli slabší smluvní strany.

5.1.2 V některých členských státech existují předpisy zaměřené proti používání nekalých smluvních praktik, v jiných však chybějí. Kromě toho panují mezi jednotlivými předpisy významnější rozdíly. Tyto skutečnosti jsou nepochybně určitou překážkou pro přeshraniční obchod. (otázka č. 16).

5.1.3 Podle EHSV může být jediným smysluplným společným přístupem k řešení negativního dopadu rozdílnosti dotyčných předpisů přijetí harmonizujícího právního textu zaměřeného proti používání nekalých smluvních praktik (otázka č. 17).

5.2 Prováděcí mechanismy na úrovni EU

5.2.1 EHSV se ztotožňuje s tvrzením Komise, že v dnešní době na úrovni EU neexistuje žádný konkrétní mechanismus pro boj s nekalými obchodními praktikami. Rovněž je přesvědčený, že k překonání „faktoru strachu“ je nevyhnutelné udělit vnitrostátním orgánům kompetentním v této oblasti pravomoc konat z vlastní iniciativy, přijímat anonymní či neformální stížnosti a ukládat sankce (otázka č. 18).

6. Druhy nekalých obchodních praktik

6.1 EHSV souhlasí s tím, že k nekalým obchodním praktikám dochází v celém zásobovacím řetězci potravinářských i nepotravinářských komodit, ale v souladu s výše uvedeným je přesvědčen, že situace je nejzávažnější na úrovni vztahu mezi velkodistribucí potravin a výrobci z řad MSP.

6.2 Pokud jde o zařazení do prodeje, není vůbec jasné, jaká je protihodnota příslušného poplatku, který musí potenciální dodavatel zaplatit. V drtivé většině případů nedává ani zaplacení tohoto poplatku, které je předběžnou a nevyhnutelnou podmínkou jakékoli obchodní spolupráce, dodavateli žádnou záruku, že od něj odběratel příslušné zboží skutečně odebere nebo že ho bezdůvodně „nevýřadí z prodeje“.

6.3 Tzv. zpětné bonusy jsou rutinní součástí praxe velkých obchodních řetězců a podle EHSV je jejich všeobecná prospěšnost přinejmenším pochybná. Na jedné straně jsou zpětné bonusy symbolem zneužívání reálného dominantního postavení, protože se za nimi často skrývají nevyžádané a fiktivní služby, na druhé straně způsobují výraznou netransparentnost na úrovni přerozdělení výnosů. Kvůli existenci zpětných bonusů mají dodavatelé (jakož i vnější pozorovatelé) velké problémy zjistit, kolik dostali skutečně zaplaceného za dodané zboží. Ve skutečnosti je dodávka zboží podmíněná akceptováním služeb nabízených odběratelem. Podle EHSV by se měly poplatky za skutečné a opodstatněné služby poskytované odběratelem započítat do nákupní ceny potravin.

⁽⁶⁾ Údaje DGCCRF.

6.4 Na otázky kladené v této části zelené knihy (které nebyly zodpovězené v předcházející části) odpovídá EHSV takto:

- Otázka č. 19/ Na seznam nekalých obchodních praktik bychom přidali platby za fiktivní a nevyžádané služby, nepřiměřeně vysoké platby za skutečně poskytnuté služby a přenášení podnikatelského rizika i nákladů na komercializaci na dodavatele.
- Otázka č. 20/ Existence seznamu nekalých praktik je základním předpokladem boje proti nim. Tento seznam by se měl samozřejmě pravidelně aktualizovat. Nelze se ale omezovat pouze na seznamy. Je třeba navrhnout dostatečně širokou definici nekalých praktik, která by zahrnovala případy neodpovídající všeobecné definici „dobrých obchodních praktik“ podle kritérií „dobré víry“, „smluvní rovnováhy“ a „společných pravidel podnikatelů v příslušných hospodářských odvětvích“.
- Otázka č. 21/ EHSV se domnívá, že v rámci celého dodavatelského řetězce by měl každý jeho článek nést své přirozené náklady a rizika, a dopracovat se tak ke spravedlivému podílu na celkové marži. To znamená, že výrobce by měl nést náklady a rizika související s výrobou a obchodník ta, která souvisejí s prodejem.
- Otázka č. 23/ EHSV se domnívá, že poctivé praktiky by se měly začlenit do rámce EU.
- Otázka č. 24/ EHSV je přesvědčen, že by měl být na úrovni EU přijat závazný legislativní nástroj typu „nařízení“.
- Otázka č. 25/ Podle EHSV se zelená kniha nedostatečně věnuje zhodnocení dopadu používání nekalých praktik ve vztahu B2B na spotřebitele a na ekonomický zájem států.

V Bruselu dne 11. července 2013.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

PŘÍLOHA

ke stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru

Následující pozměňovací návrhy byly při jednání zamítnuty, získaly však nejméně čtvrtinu odevzdaných hlasů (čl. 54 odst. 3 jednacího řádu):

Odstavec 1.10

Změnit

„Podle EHSV jsou zákony přijaté v některých členských státech s cílem omezit používání nekalých obchodních praktik důsledkem nepřijatelnosti dnešní situace. Tyto zákony sice z různých důvodů uspokojivé řešení nepřinesly, nelze ovšem ani tvrdit, že by se ničeho nedosáhlo. ~~Za úspěch se dá považovat vyšší~~ Transparentnost při stanovování cen je však stále hudba budoucnosti ~~rozdělení výnosů a ukončení těch nejskandálnějších vyděračských praktik je stále v nedohlednu.~~“

Odůvodnění

Bude podáno ústně.

Hlasování:

Pro: 54

Proti: 63

Zdrželo se: 27
